

**ШКОЛСКИ ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПЕТИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ
ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА**

Назив предмета: СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

Предмет: Српски језик и књижевност

Разред: пети

Годишњи фонд часова: 180

Недељни фонд часова: 5

Циљ учења Српског језика и књижевности је да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању; да кроз читање и тумачење књижевних дела развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање; подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмерењо приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у култури, као и о медијској писмености; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.

Задачи наставе Српског језика и књижевности:

- развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује;
- основно описмењавање најмлађих ученика на темељима ортоепских и ортографских стандарда српског књижевног језика;
- поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског језика;
- упознавање језичких појава и појмова, овладавање нормативном граматиком и стилским могућностима српског језика;
- оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникационим ситуацијама (улога говорника, слушаоца, саговорника и читаоца);
- развијање осећања за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности;
- развијање смисла и способности за правилно, течно, економично и уверљиво усмено и писмено изражавање, богаћење речника, језичког и стилског израза;
- увежбавање и усавршавање гласног читања (правилног, логичког и изражајног) и читања у себи (доживљајног, усмереног, истраживачког);
- оспособљавање за самостално читање, доживљавање, разумевање, свестрано тумачење и вредновање књижевноуметничких дела разних жанрова;
- упознавање, читање и тумачење популарних и информативних текстова из илустрованих енциклопедија и часописа за децу;
- поступно, систематично и доследно оспособљавање ученика за логичко схватање и критичко процењивање прочитаног текста;
- развијање потребе за књигом, способности да се њоме самостално служе као извором сазнања; навикавање на самостално коришћење библиотеке (одељењске, школске, месне); поступно овладавање начином вођења дневника о прочитаним књигама;
- поступно и систематично оспособљавање ученика за доживљавање и вредновање сценских остварења (позориште, филм);

- усвајање основних теоријских и функционалних појмова из позоришне и филмске уметности
 - упознавање, развијање, чување и поштовање властитог националног и културног идентитета на делима српске књижевности, позоришне и филмске уметности, као и других уметничких остварења;
 - развијање поштовања према културној баштини и потребе да се она негује и унапређује;
 - навикавање на редовно праћење и критичко процењивање емисија за децу на радију и телевизији;
 - подстицање ученика на самостално језичко, литерарно и сценско стваралаштво;
 - подстицање, неговање и вредновање ученичких ваннаставних активности (литерарна, језичка, рецитаторска, драмска, новинарска секција и др.);
 - васпитавање ученика за живот и рад у духу хуманизма, истинољубивости, солидарности и других моралних вредности;
 - развијање патриотизма и васпитавање у духу мира, културних односа и сарадње међу људима.
- Оперативни задаци:
- увођење ученика у појам деklinације
 - упознавање са значењима и службом падежа
 - проширивање знања о врстама речи
 - усвајање знања о главним и зависним реченичним члановима
 - упознавање простих глаголских облика

ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ФОНДА ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИМА

Тема/област	Обрада	Утврђивање	Систематизација	Свега
1. Језик	40	20	14	74
Грамматика	37	18	13	68
Правопис	3	2	1	6
2. Књижевност	43	16	8	67
Школска лектира	32	12	5	49
Домаћа лектира	11	4	3	18
3. Култура изражавања	6	24	9	39
Говорно изражавање	3	4	3	10
Писмено изражавање	3	20	6	29
Укупно	89	50	31	180

Кључни појмови: књижевност, језик, језичка култура.

Редни број	Исходи	Теме/области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начини и поступци остваривања програма
1.	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - разликује књижевни и некњижевни текст; упоређује одлике фикционалне и нефикционалне књижевности; - чита са разумевањем и опише свој доживљај различитих врста књижевних дела ; - чита са разумевањем одабране примере осталих типова текстова; - одреди род књижевног дела и књижевну врсту ; - разликује карактеристике народне од карактеристика уметничке књижевности; - разликује реалистичну прозу и прозу засновану на натприродној мотивацији ; - анализира елементе композиције лирске песме (строфа, стих); епског дела у стиху и у прози (делови фабуле; - поглавље, епизода; стих); драмског дела (чин, сцена, појава ; 	КЊИЖЕВНОСТ (67)	<p>ЛИРИКА Лектира</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Народна песма: Вила зида град 2. Народне лирске песме о раду(избор); народне лирске породичне песме (избор) 3. Бранко Радичевић: Певам дању, певам ноћу 4. Милица Стојадиновић Српкиња: Певам песму 5. Душан Васиљев: Домовина/Алекса Шантић: Моја отаџбина 6. Војислав Илић: Зимско јутро 7. Милован Данојлић: Шљива/Десанка Максимовић: Сребрне плесачице 8. Пеђа Трајковић: Кад књиге буду у моди <p>Књижевни термини и појмови Песник и лирски субјекат. Мотиви и песничке слике као елементи композиције лирске песме. Врста строфе према броју стихова у лирској песми: катрен; врста стиха по броју слогова (десетерац и осмерац). Одлике лирске поезије: сликовитост, ритмичност, емоционалност. Стилске фигуре: епитет, оноματοпеја. Врсте ауторске и народне лирске песме: описне (дескриптивне), родољубиве (патриотске); митолошке, песме о раду (посленичке) и породичне.</p>	<p>Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Комуникација; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Решавање проблема; Сарадња; Дигитална компетенција; Одговоран однос према околини; Одговоран однос према здрављу</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: Изражајним читањем ученици утичу на говорну културу -Читањем самостално доноси закључке о стваралаштву појединих писаца -Уочавањем стилских средстава ученици вреднују литерарни поступак -На примеру песме стичу и примењују знања о строфи, стиху и рими. -Читањем различитих приповедних врста ученици развијају позитиван став о прозном стваралаштву -Познавањем стваралачког опуса неког писца ученици самостално закључују о вредностима тих дела -Читајући уче да препознају оно што ће их лично највише</p>

<ul style="list-style-type: none"> - разликује појам песника и појам лирског субјекта; појам приповедача у односу на писца; - разликује облике казивања; - увиђа звучне, визуелне, тактилне, олфакторне елементе песничке слике; - одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевно-уметничком тексту; - процени основни тон певања, приповедања или драмске радње (шаљив, ведар, тужан и сл.); - развија имагинацијски богате асоцијације на основу тема и мотива књижевних дела; - одреди тему и главне и споредне мотиве - анализира узрочно-последично низање мотива; - илуструје особине ликова примерима из текста; - вреднује поступке ликова и аргументовано износи ставове; - илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима; - уважава националне 		<p>ЕПИКА Лектира</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Народна песма: Свети Саво 2. Народна песма: Женидба Душанова (одломак о савладавању препрека заточника Милоша Војиновића) 3. Еро с онога свијета 4. Ђевојка цара надмудрила 5. Милован Глишић: Прва бразда 6. Стеван Сремац: Чича Јордан (одломак) 7. Бранко Ћопић: Поход на Мјесец 8. Иво Андрић: Мостови 9. Данило Киш: Дечак и пас 10. Горан Петровић: Месец над тепсијом (први одломак приче "Бели хлеб од претеривања" и крај приче који чине одељци "Можеш сматрати да си задобио венац славе" и "Мрави су вукли велике трошице тишине") 11. Антон Павлович Чехов: Шала <p>Књижевни термини и појмови</p> <p>Писац и приповедач.</p> <p>Облици казивања: приповедање у првом и трећем лицу.</p> <p>Фабула: низање догађаја, епизоде, поглавља.</p> <p>Карактеризација ликова - начин говора, понашање, физички изглед, животни ставови, етичност поступака.</p> <p>Врсте епских дела у стиху и прози: епска народна песма, бајка (народна и</p>	<p>заинтересовати и подстаћи да се тиме додатно баве</p> <p>-На основу анализе дела стичу знања о приповедним поступцима, перспективи приповедача</p> <p>-Упоредјују народно и уметничко прозно стваралаштво и уочавају сличности и разлике.</p>
--	--	--	--

	<p>вредности и негује српску културноисторијску баштину;</p> <ul style="list-style-type: none"> - наведе примере личне добити од читања; - напредује у стицању читалачких компетенција; - упореди књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст; 		<p>ауторска), новела (народна и ауторска), шаљива народна прича.</p> <p>Врста стиха према броју слогова: десетерац.</p> <p>ДРАМА Лектира</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бранислав Нушић: Кирија 2. Душан Радовић: Капетан Џон Пиплфокс 3. Љубиша Ђокић: Биберче <p>Књижевни термини и појмови</p> <p>Позоришна представа и драма. Чин, појава, лица у драми, драмска радња. Сцена, костим, глума, режија. Драмске врсте: једночинка, радио-драма.</p> <p>НАУЧНОПОПУЛАРНИ И ИНФОРМАТИВНИ ТЕКСТОВИ (бирати до 2 дела)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вук Ст. Караџић: Моба и прело (одломак из дела Живот и обичаји народа српскога) 2. Доситеј Обрадовић: О љубави према науци 3. М. Петровић Алас: У царству гусара (одломци) 4. Милутин Миланковић: Успомене, доживљаји, сазнања (одломак) 5. Избор из енциклопедија и часописа за децу 		
--	--	--	--	--	--

			<p>ДОМАЋА ЛЕКТИРА</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Епске народне песме (о Немањићима и Мрњавчевићима - преткосовски тематски круг) 2. Народне бајке, новеле, шаљиве народне приче (избор); кратке фолклорне форме (питалице, брзалице, пословице, загонетке) 3. Бранислав Нушић: Хајдуци 4. Данијел Дефо: Робинсон Крусо (одломак о изградњи склоништа) 5. Марк Твен: Доживљаји Хаклберија Фина/Краљевић и просјак/Доживљаји Тома Сојера 6. Избор ауторских бајки (Гроздана Олујић; Ивана Нешић: Зеленбабини дарови (одломци)) 7. Игор Коларов: Аги и Ема 8. Избор из савремене поезије за децу (Александар Вучо, Мирослав Антић, Драгомир Ђорђевић, Владимир Андрић, Дејан Алексић...) <p>Допунски избор лектире (бирати до 3 дела)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Јован Јовановић Змај: Песмо моја (из Ђулића) 2. Стеван Раичковић: Велико двориште (избор)/Мале бајке (избор) 3. Иван Цанкар: Десетица 4. Љубивоје Ршумовић: Ујдурме и зврчке из античке Грчке (избор)/Густав Шваб: Приче из старине 		
--	--	--	---	--	--

			<p>5. Џон Р. Р. Толкин: Хобит (одломци) 6. Никол Лезије: Тајна жутог балона 7. Корнелија Функе: Господар лопова (одломак) 8. Вида Огњеновић: Путовање у путопис (одломак) 9. Владислава Војновић: Приче из главе (избор, осим приче Позориште) 10. Дејан Алексић: Музика тражи уши (избор)/Кога се тиче како живе приче (избор) 11. Јован Стерија Поповић: Лажа и паралажа (одломак о Месечевој краљици) и Едмон Ростан: Сирано де Бержерак (одломак о путу на Месец) Дело завичајног аутора по избору.</p>		
2.	<p>- разликује променљиве речи од непроменљивих; - разликује категорије рода, броја, падежа речи које имају деклинацију; - разликује основне функције и значења падежа; - употребљава падежне облике у складу са нормом; - употребљава глаголске облике у складу са нормом; - разликује основне реченичне чланове (у типичним случајевима);</p>	<p>ЈЕЗИК (74) Грамматика</p>	<p>Променљиве речи: именице, заменице, придеви, бројеви (с напоменом да су неки бројеви непроменљиви), глаголи; непроменљиве речи: прилози (с напоменом да неки прилози могу имати компарацију) и предлози. Именице - значење и врсте (властите, заједничке, збирне, градивне; мисаоне, глаголске). Промена именица (деклинација): граматичка основа, наставак за облик, појам падежа. Основне функције и значења падежа (с предлозима и без предлога): номинатив (субјекат); генитив (припадање и део нечега); датив (намена и усмереност);</p>	<p>Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Комуникација; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Решавање проблема; Сарадња; Дигитална компетенција; Одговоран однос</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, табела, паноа, Увођење ученика у главне појмове граматике, српског језика прво теоријски, а потом и практично, применом на примерима Самоевалуација и евалуација</p>

			<p>акузатив (објекат); вокатив (дозивање, обраћање); инструментал (средство и друштво); локатив (место).</p> <p>Придеви - значење и врсте придева (описни, присвојни, градивни; месни и временски); род, број, падеж и компарација придева.</p> <p>Слагање придева са именицом у роду, броју и падежу.</p> <p>Заменице - личне заменице: промена, наглашени и ненаглашени облици, употреба личне заменице сваког лица себе, се.</p> <p>Бројеви - врсте и употреба: главни (основни, збирни бројеви, бројне именице на -ица) и редни бројеви.</p> <p>Глаголи - глаголски вид (несвршени и свршени); глаголски род (прелазни, непрелазни и повратни глаголи); глаголски облици (грађење и основно значење): инфинитив (и инфинитивна основа), презент (презентска основа, наглашени и ненаглашени облици презента помоћних глагола), перфекат, футур I.</p> <p>Предикатска реченица - предикат (глаголски; именски); слагање предиката са субјектом у лицу, броју и роду; прави и неправи објекат; прилошке одредбе (за место, за време, за начин; заузрок и за меру и количину); апозиција.</p>	<p>према околини; Одговоран однос према здрављу</p>	
	- доследно примењује правописну норму у употреби	Правопис	Велико слово у вишечланим географским називима; у називима		Комбиновање различитих врста

	<p>великог слова, састављеног и растављеног писања речи,интерпункцијских знакова; - користи Правопис (школско издање);</p>		<p>институција, предузећа, установа, организација (типични примери); велико и мало слово у писању присвојних придева. Заменица Ви из поштовања. Одрична речца не уз именице, придеве и глаголе; речца нај у суперлативу; вишечлани основни и редни бројеви. Интерпункцијски знаци: запета (у набрајању, уз вокатив и апозицију); наводници (наслови дела и називи школа); црта (уместо наводника у управном говору).</p>		<p>дидактичког материјала: текстова, табела Самоевалуација и евалуација Кроз практичне примере ученици показују могућност да самостално користе правописне знаке -Дата правописна правила ученици примењују у говорној култури</p>
	<p>- правилно изговара речи водећи рачуна о месту акцента и интонацији реченице; - говори јасно поштујући књижевнојезичку норму; - течно и разговетно чита наглас књижевне и неуметничке текстове;</p>	<p>Ортоепија</p>	<p>Место акцента у вишесложним речима (типични случајеви). Интонација и паузе везане за интерпункцијске знакове; интонација упитних реченица. Артикулација: гласно читање брзалица, најпре споро, а потом брже (индивидуално или у групи)</p>		<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: Јавним излагањем ученици развијају реторичке способности -Изражајним казивањем стихова потврђују лепоту народног стваралаштва -Самосталним изражавањем ученици богате речник и побољшавају свакодневну комуникацију Самоевалуација и</p>

					евалуација
3.	<p>- користи различите облике казивања: дескрипцију (портрет и пејзаж), приповедање у 1. и 3. лицу, дијалог;</p> <p>- издваја делове текста (наслов, пасусе) и организује га у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста);</p> <p>- саставља говорени или писани текст о доживљају књижевног дела и на теме из свакодневног живота и света маште;</p> <p>- проналази експлицитно и имплицитно садржане информације у једноставнијем књижевном и некњижевном тексту;</p> <p>- напамет говори одабране књижевне текстове или одломке.</p>	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА (39)	<p>Препричавање, причање, описивање - уочавање разлике између говорног и писаног језика; писање писма (приватно, имејл)</p> <p>Богаћење речника: синоними и антоними; некњижевне речи и туђице - њихова замена језичким стандардом; уочавање и отклањање безначајних појединости и сувишних речи у тексту и говору.</p> <p>Техника израде писменог састава (тежиште теме, избор и распоред грађе, основни елементи композиције и груписање грађе према композиционим етапама); пасус као уже тематске целине и његове композицијско-стилске функције.</p> <p>Осам домаћих писмених задатака Четири писмена задатка.</p>	<p>Компетенција за учење;</p> <p>Рад са подацима и информацијама;</p> <p>Комуникација;</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву;</p> <p>Естетичка компетенција;</p> <p>Решавање проблема;</p> <p>Сарадња;</p> <p>Дигитална компетенција;</p> <p>Одговоран однос према околини;</p> <p>Одговоран однос према здрављу.</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: Ученици развијају своју писменост</p> <p>-Ученици подстичу своју стваралачку моћ и развијају кретивност</p> <p>-Одговарањем на различите теме ученици негују врлине и позитивне вредносне системе</p> <p>-Многобројним примерима ученици евалуирају своје знање</p> <p>-Ученици практично примењују усвојена теоријска знања о речима, реченици и падежима</p> <p>-Самостално примењују правописна правила</p> <p>Самоевалуација и евалуација</p>

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Између предмета: Историја - друштвено-историјска локализација књижевних текстова и ликова који се у њима појављују, историјски оквири језичког развоја. Географија-географско-демографске одлике средине за које се везују радње књижевних текстова, легенде. Ликовна култура-илустрације књижевних текстова. Музичка култура- мотивски. Страни језици- тумачење непознатих речи, порекло речи у нашем језику, поређење граматичких особина. Математика- математички модели у служби сликовитости, рад са табелама. Посете Градској галерији, Народном музеју, Сајму књига, праћење позоришних представа, биоскопских пројекција, књижевних вечери и свих других културних дешавања у локалној средини

Активности у наставном процесу	
Активности ученика	Дефинише,индетификује именује, репродукује, бира, утврђује, представља, издваја, организује, пише, понавља,прилагођава, тумачи,илуструје, демонстрира, показује, објашњава, препознаје, анализира,формулише,планира, повезује, класификује, процењује, описује, вредмује, бира, поставља питања, игра се....
Активности наставника	Припремање, организовање, читање, објашњавање,разговор, слушање,посматрање, праћење, показивање, подстицање, предвиђање, проверавање, анализирање, закључивање, вредновање, саопштавање, иницирање, вођење,процењивање, одлучивање.

НАЧИН ПРОВЕРЕ ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА

Процес праћења и вредновања ученика треба започети иницијалном проценом нивоа постигнућа ученика.

Инструменти за проверавање остварености прописаних исхода (разговор, посматрање, 15 мин. Провера знања, тематске провере знања , тест – годишња провера знања)

Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета , као и напредак и других ученика (различите анкете, скале процене,, табеле и сл.)

Примена инструмената прикупљања података и њихово поређење са прописаним исходима.

ПРОЦЕНА ОСТВАРЕНОСТИ СТАНДАРДА

У току школске године биће реализоване две процене остварености стандарда: на крају првог полугодишта и на крају школске године (ова процена обухвата читаво градиво). Ученици ће решавати тестове израђене по стандардима, који ће се састојати од дванаест питања и то: 6 на основном, 4 на средњем и 2 на напредном нивоу. Ученици ће радити тест подељени у две групе. Резултати ће бити приказани табеларним приказом процене остварености стандарда по нивоима. У тестовима ће преовладавати задаци отвореног типа.

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Провера остварености стандарда ученичких постигнућа (остварености исхода)

Шта пратимо		Поступак и инструменти оцењивања	Критеријуми	Време
<p>Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета;</p> <p>процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научних поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; уметничко изражавање; вештине, руковање прибором и технологијама и</p>	<p>ученик који остварује веома значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену одличан (5);</p>	<p>- Формативно оцењивање: Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника</p> <p>-Комисија ученика и наставница</p>	<p>Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања +5 Ко не зна одговор -</p>	<p>Свакодневно бележење током године</p>
	<p>ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално, испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и део захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним</p>	<p>- Усмено одговарање</p>	<p>Свеобухватност одговора Хронолошка прецизност Хоризонтално и вертикално повезивање градива</p>	<p>По потреби, бар једном у полугодишту</p>
	<p>ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално, испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и део захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним</p>	<p>-Редовност доношења домаћег -Ученици воде евиденцију</p>	<p>За три недоношења домаћег -1 у свеску, а након опомене и у дневник</p>	<p>Свакодневно током године праћење</p>

		планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену врло добар (4);			
			Прегледање свески	Уредност Све забележено са часова	На крају наставне године
		ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и већи део на средњем нивоу посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену добар (3);	- Писане провере Ученици дају самопроцену оцене	Бодовање: 40-54%-2 55-69%-3 70-84%-4 85-100%-5	Након сваке теме
			- Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)	Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (пано, табела...)	По потреби
ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавања уз помоћ наставника захтеве који су утврђени у већем делу основног нивоа постигнућа, односно захтеве	- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)	Прва три пара која ураде добијају +5	По потреби		

		који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и, добија оцену довољан (2);			
Ангажовање ученика у настави.	одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање. активно учествовање у настави, сарадњу са другима	веома висок степен ангажовања ученика (5)	Вођење евиденције од стране наставника о:	<p>- Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано</p> <p>- Учесталост јављања и активност по месецима</p> <p>- Учествује, помаже другима, израђује самостално или у сарадњи са другима</p> <p>- Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда панова, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)</p> <p>- Спреман је да помогне другима</p> <p>- Иницијатива и квалитет продукта</p>	-Пресек стања по тромесечјима
		висок степен ангажовања ученика (4)	<p>- Јављању на часовима (учесталост и активност по месецима)</p> <p>- Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти)</p> <p>- Учешћу на такмичењима</p>		
		уз ангажовање ученика (3)	<p>- Посета културно-историјским институцијама и догађајима (позориште)</p> <p>- Несебичном пружању помоћи другим ученицима</p> <p>- Израда панова, различитих врста излагања</p>		
		ангажовање ученика (2)	<p>- Сумативно оцењивање: на крају првог и трећег класификационог периода, на крају првог полугодишта и на крају школске године</p>		

ОБЛАСТ / ТЕМА	СТАНДАРДИ		
	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
1. ЧИТАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ	<p>СЈ.1.1.1. изражајно чита текст</p> <p>СЈ.1.1.2.разуме краћи текст који чита у себи и наглас</p> <p>СЈ.1.1.3.разликује у краћем тексту битно од небитног</p> <p>СЈ.1.1.4.изводи закључак заснован на једноставнијем тексту</p> <p>СЈ.1.1.5. служи се садржајем да би пронашао текст</p>	<p>СЈ.2.1.1. чита „с оловком у руци“ ради учења и извршавања одређених задатака</p> <p>СЈ.2.1.2.проналази и издваја битно и небитно у краћем тексту</p> <p>СЈ:2.1.3. препознаје основне облике изражавања (дијалог, монолог, нарација, дескрипција)</p>	<p>СЈ.3.1.1.самостално изводи закључке засноване на краћем тексту</p> <p>СЈ.3.1.2. препознаје и повезује садржаје из различитих текстова (према теми, времену радње и сл.)</p> <p>СЈ.3.1.3. уочава и именуј у тексту основне облике изражавања</p>
2. ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ	<p>СЈ.1.2.1. користи оба писма (ћирилицу и латиницу)</p> <p>СЈ.1.2.2.составља разумљиву и граматички исправну реченицу</p> <p>СЈ.1.2.3. препричава текст на основу тражених елемената</p> <p>СЈ.1.2.4. познаје елементе писма и вести</p> <p>СЈ.1.2.5.примењује правописну норму у једноставним примерима</p>	<p>СЈ.2.2.1.самостално препричава текст држећи се елемента фабуне</p> <p>СЈ.2.2.2. саставља вест и приватно писмо према задтим елементима</p> <p>СЈ.2.2.3. примењује правописну норму у већини случајева</p>	<p>СЈ.3.2.1. самостално саставља вест и писмо</p> <p>СЈ.3.2.2.доследно примењује правописну норму</p>
3. ГРАМАТИКА И ЈЕЗИК	<p>СЈ.1.3.1.препознаје категорију променљивости речи</p> <p>СЈ.1.3.2. препознаје службу речи у реченици</p> <p>СЈ.1.3.3. правилно употребљава падеже у реченици</p> <p>СЈ.1.3.4. правилно употребљава глаголске облике у реченици и разликује основна глагол. времена (прошло, садашње, будуће)</p> <p>СЈ.1.3.5. уочава непознате речи у тексту и тражи њихово појашњење</p>	<p>СЈ.2.3.1. препознаје све врсте речи (променљиве и непроменљиве)</p> <p>СЈ.2.3.2. познаје и одређује падеже у реченици или краћем тексту</p> <p>СЈ.2.3.3. уочава реченичне чланове у школским (типичним) примерима</p> <p>СЈ.2.3.4. познаје основне глаголске облике (инфинитив, радни глагол. придев, презент, перфекат, футур)</p> <p>СЈ.2.3.5. користи речник за</p>	<p>СЈ.3.3.1.познаје и именује све врсте речи и подврсте именица, придева, бројева и именичких заменица</p> <p>СЈ.3.3.2. познаје и именује граматичке категорије именских речи и глагола</p> <p>СЈ.3.3.3. повезује падеж, основно значење и службу</p> <p>СЈ.3.3.4. самостално одређује реченичне чланове у типичним примерима</p>

		објашњења непознатих речи	<p>СЈ.3.3.5. самостално уочава и именује глагол. облике у реченици или краћем тексту</p> <p>СЈ.3.3.6. одређује значење непознатих речи на основу њиховог контекста</p>
4. КЊИЖЕВНОСТ	<p>СЈ.1.4.1. повезује наслове прочитаних књиж. дела са именима аутора и ликом из дела</p> <p>СЈ.1.4.2. разликује усмену и ауторску књижевност</p> <p>СЈ.1.4.3. препознаје лирску и епску народну поезију</p> <p>СЈ.1.4.4. препознаје епски десетерац</p> <p>СЈ.1.4.5. уочава особеност песничког језика (сликовитост песничког израза) и упознаје појам стилске фигуре</p>	<p>СЈ.2.4.1. уочава основне елементе књиж. дела (тему, ликове, место, време)</p> <p>СЈ.2.4.2. препознаје основне стил. фигуре (епитет, оноματοпеју, поређење, персонификацију)</p> <p>СЈ.2.4.3. препознаје књижевни род</p> <p>СЈ.2.4.4. препознаје основне врсте риме и строфе</p>	<p>СЈ.3.4.1. наводи наслов дела, аутора, род и врсту на основу карактеристичних одломака, ликова и мотива</p> <p>СЈ.3.4.2. проналази и именује једноставније стилске фигуре (епитет, поређење, персонификацију, оноματοпеју)</p> <p>СЈ.3.4.3. познаје и уочава врсту риме</p>

ПРОЈЕКТНА НАСТАВА

Садржај програма	Број часова	Активности ученика	Активности наставника	Начин и поступци остваривања	Циљеви и задаци садржаја програма
Грчки митови (време реализације друго полугодиште)	36	Предлажу задатке, деле се у групе, организују поделу посла унутар групе, организују истраживачки део посла, прикупљају и обрађују податке, праве паное, презентације, анкете и чек листе, презентују радове, процењују рад групе, проценјују рад других група.	Предлаже тему, координира рад група, осигурава поштовање временских оквира, усмерава рад ученика, саветује, проверава тачност, процењује успешност рада групе, прати и оцењује активности ученика.	<ol style="list-style-type: none"> 1. дијалогска 2. демонстративна 3. илустративна 	<p>Усвајање градива у већем обиму</p> <p>Боље разумевање градива</p> <p>Повезивање теоријских знања са практичним искуствима</p> <p>Примена стечених знања у решавању свакодневних ситуација</p> <p>Повезивање градива различитих предмета у решавању постављених задатака</p> <p>Неговање тимског духа и сарадње</p>

НЕКИ ОД ПРЕПОРУЧЕНИХ НАЧИНА ПРИЛАГОЂАВАЊА ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА УЧЕНИЦИМА КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА ДОДАТНА ОБРАЗОВНА ПОДРШКА

- просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. Размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
- размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи
- коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

ДОДАТНА НАСТАВА

Садржаји програма	Активности ученика	Активности наставника	Циљеви и задаци садржаја програма
Књижевност	<ul style="list-style-type: none"> - прати наставникове инструкције; - користи препоручену литературу; - испуњава и реализује истраживачке задатке; - повезује различите изворе знања и изводи закључке; 	<ul style="list-style-type: none"> - подстиче и усмерава рад ученика; - даје потребна објашњења; - упућује на доступну литературу; - осмишљава истраживачке задатке; - прати реализацију и даје коментар; - одговара на питања; 	<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - проширује знања стечена у оквиру редовне наставе; - самостално истражује, закључује и аргументовано излаже своје мишљење; - даје коментар на свој рад и на радове других ученика; - овладава појмовима из књижевности и књижевнотеоријским појмовима;
Језик	<ul style="list-style-type: none"> - поставља питања; - прати инструкције од стране наставника; - решава тестове са примерима из ових области; - уочава у тексту тражене граматичке моделе; - самостално проналази примере у задатом тексту; 	<ul style="list-style-type: none"> - подстиче и усмерава рад ученика; - појашњава и додатно објашњава граматичку грађу; - проналази адекватне примере за анализу; - осмишљава и креира задатке за самостално вежбање; - подстиче ученике на самостално креирање примера; 	<ul style="list-style-type: none"> - познаје појам деклинације; - познаје и разликује падеже; - разликује променљиве врсте речи; - разликује службу и значење падежа; - прецизно именује врсте предиката; - разликује просте глаголске облике; - доследно примењује правописну норму у вези са врстама речи, глаголским облицима;
Језичка култура	<ul style="list-style-type: none"> - решава понуђене задатке; - поставља питања; - прати инструкције наставника. 	<ul style="list-style-type: none"> - подстиче и усмерава рад ученика; - проналази примере у тексту за језичку анализу; - саставља и осмишљава примере за вежбање; - даје појашњења и образлаже ученичке радове. 	<ul style="list-style-type: none"> - разликује приватно и службено писмо; - саставља електронско писмо; - уме да искаже своје мишљење; - уме да објасни речи истог или сличног значења - препознаје сувишне речи.

ДОПУНСКА НАСТАВА

Садржаји програма	Активности ученика	Активности наставника	Циљеви и задаци садржаја програма
Књижевност	<ul style="list-style-type: none"> - прати смернице које добија од стране наставника; - поставља питања; - решава захтеве задатка уз помоћ наставника; - усваја основне појмове из епике, лирике и драме; - усваја основне књижевне термине и појмове; 	<ul style="list-style-type: none"> - прати рад ученика; - подстиче и мотивише ученике; - појашњава ученицима захтеве задатака; 	<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - разликује књижевни род на основу датог примера; - уочава тему, основне мотиве, фабулу, песничке слике, главне ликове; - препознаје дескрипцију, нарацију, монолог, дијалог; - усваја основне књижевнотеоријске појмове (врсте строфе, стиха, риме и стилске фигуре);
Језик	<ul style="list-style-type: none"> - прати наставаникова појашњења; - поставља питања; - прати захтеве задатака; - решава задатке; 	<ul style="list-style-type: none"> - проналази једноставније примере за вежбу; - подстиче и охрабрује ученика у раду и напредовању; - прати рад и напредовање ученика; 	<ul style="list-style-type: none"> - разликује личне и неличне глаголске облике; - разликује променљиве врсте речи; - уочава промену реч у једноставним примерима; - препознаје реченичне чланове; - разликује главне и зависне реченичне чланове; - препознаје основна значења падежа; - одређује време вршења радње; - примењује правописну норму у једноставнијим примерима;
Језичка култура	<ul style="list-style-type: none"> - поставља питања; - решава задатке; - прати инструкције наставника. 	<ul style="list-style-type: none"> - појашњава захтеве задатака; - проналази пригодне краће текстове за рад и вежбу; - прати и подстиче рад и напредовање ученика. 	<ul style="list-style-type: none"> - препознаје приватно и службено писмо; - уочава речи истог или сличног значења; - т умачи и описује краћи текст; - допуњује текст различитим облицима променљивих речи; - проналази сувишне речи у краћем тексту.

СЕКЦИЈЕ

РЕЦИТАТОРСКА СЕКЦИЈА

Садржаји програма	Активности ученика	Активности наставника	Циљеви и задаци садржаја програма
Вежбе мимике, темпа и гестикулације	<ul style="list-style-type: none"> - прати смернице које добија од стране наставника; - поставља питања; - решава захтеве вежбе уз помоћ наставника; - усваја основне појмове: мимика, темпо, гестикулација; 	<ul style="list-style-type: none"> - прати рад ученика; - подстиче и мотивише ученике; - појашњава ученицима вежбе мимике, темпа и гестикулације; 	<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - уочава основе рецитаторског стваралаштва; - разликује мимику и гестикулацију; - уочава и примењује различит темпо изговора при рецитовању ; - развија стваралачке способности;
Избор, анализа и подела задужења за приредбу поводом Дана школе	<ul style="list-style-type: none"> - прати наставничкова појашњења; - поставља питања; - прати захтеве задужења; - бира и анализира своја задужења; 	<ul style="list-style-type: none"> - подстиче и охрабрује ученика у раду и напредовању; - подстиче ученика на лепо, течно и креативно изражавање (рецитовање); 	<ul style="list-style-type: none"> - уочава основе изражајног казивања стихова; - развија способност за концентрацију и јавне наступе; - учествује на приредби поводом Дана школе; - примењује изражајност у казивању стихова;
Такмичење рецитатора	<ul style="list-style-type: none"> - поставља питања; - обавља сценске задатке; - прати инструкције наставника. 	<ul style="list-style-type: none"> - подстиче и охрабрује ученика у раду и напредовању; - подстиче ученике на лепо, течно и креативно изражавање (рецитовање); - охрабрује ученике пред такмичење (јавни наступ). 	<ul style="list-style-type: none"> - учествује на такмичењу рецитатора; - уочава лепоту изражајног рецитовања стихова; - развија способност за концентрацију и јавне наступе; - стиче способност лепог, течног и креативног изражавања.

ЛИТЕРАРНА СЕКЦИЈА

Садржаји програма	Активности ученика	Активности наставника	Циљеви и задаци садржаја програма
Писање литерарних радова на задату тему поводом Дана школе	<ul style="list-style-type: none"> - прати смернице које добија од стране наставника; - поставља питања; - чита и представља своје радове; - усваја основне литерарне појмове; 	<ul style="list-style-type: none"> - прати рад ученика; - подстиче и мотивише ученике; - прати литерарне конкурсе; - појашњава ученицима захтеве конкурса; - прикупља материјал за школске приредбе; 	Ученик: <ul style="list-style-type: none"> - разликује књижевни род на основу датог примера; - уочава тему, основне мотиве, фабулу, песничке слике, главне ликове; - препознаје дескрипцију, наравију, монолог, дијалог; - учествује на конкурсима и школским приредбама; - усваја основне књижевнотеоријске појмове (врсте строфе, стиха, риме и стилске фигуре);
Техничко и сугестивно описивање	<ul style="list-style-type: none"> - прати наставаникова појашњења; - поставља питања; - прати захтеве задатака; - решава задатке; 	<ul style="list-style-type: none"> - подстиче ученика на лепо, изражајно и креативно писање; - подстиче и охрабрује ученика у раду и напредовању; - прати рад и напредовање ученика; 	<ul style="list-style-type: none"> - разликује техничко и сугестивно описивање; - уочава објективно описивање; - препознаје субјективно описивање; - препознаје основне елементе техничког и сугестивног описивања;
Истраживање локалног говора	<ul style="list-style-type: none"> - поставља питања; - решава добијене задатке; - прати инструкције наставника. 	<ul style="list-style-type: none"> - појашњава захтеве задатака; - проналази пригодне краће текстове за рад и вежбу; - прати и подстиче рад и напредовање ученика. 	<ul style="list-style-type: none"> - уочава карактеристике локалног говора; - тумачи и описује локални говор; - допуњује текст изразима локалног говора; - развија креативност и богати речник; - проналази изразе локалног говора у краћем тексту.

ДРАМСКА СЕКЦИЈА

Садржаји програма	Активности ученика	Активности наставника	Циљеви и задаци садржаја програма
Припрема за Дан школе	<ul style="list-style-type: none"> - прати смернице које добија од стране наставника; - поставља питања; - решава захтеве задатка уз помоћ наставника; - усваја основне елементе драме; - бира и анализира своја задужења; 	<ul style="list-style-type: none"> - прати рад ученика; - подстиче и мотивише ученика; - појашњава ученицима захтеве задужења; - подстиче и охрабрује ученике пред јавни наступ; 	<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - разликује појаве, сцене и чинове; - уочава тему, основне мотиве, фабулу, главне ликове у драмском тексту; - препознаје дескрипцију, нарацију, монолог, дијалог; - учествује на приредби поводом прославе Дана школе;
Припрема за прославу Савиндана	<ul style="list-style-type: none"> - прати наставничкова појашњења; - поставља питања; - прати захтеве задужења; - бира улогу у представи; 	<ul style="list-style-type: none"> - прати рад ученика; - подстиче и мотивише ученика; - појашњава ученицима захтеве задужења; - подстиче и охрабрује ученике пред јавни наступ; 	<ul style="list-style-type: none"> - развија стваралачке способности; - развија машту и креативно размишљање; - стиче способност за јавне наступе; - стиче способност опажања, размишљања и слободног изражавања; - учествује на приредби поводом прославе Савиндана;
Позориште – школа живота	<ul style="list-style-type: none"> - поставља питања; - решава задатке; - прати инструкције наставника. 	<ul style="list-style-type: none"> - појашњава захтеве задатака; - проналази пригодне краће драмске текстове за вежбу; - прати и подстиче рад и напредовање ученика. 	<ul style="list-style-type: none"> - упознаје културу драмског стваралаштва; - уочава лепоту позоришне уметности; - уочава емоционално сазревање; - развија критичке способности; - развија интересовања за истраживање.

НОВИНАРСКА СЕКЦИЈА

Садржаји програма	Активности ученика	Активности наставника	Циљеви и задаци садржаја програма
Облици новинарског изражавања	<ul style="list-style-type: none"> - прати смернице које добија од стране наставника; - поставља питања; - решава захтеве задатка уз помоћ наставника; - чита и представља своје радове које група коментарише и анализира; 	<ul style="list-style-type: none"> - прати рад ученика; - подстиче и мотивише ученике; - појашњава ученицима захтеве задатака; 	<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - препознаје облике новинарског изражавања; - разликује вест, извештај, репортажу и интервју; - усваја основне карактеристике новинарског изражавања;
План израде школског часописа (подела задужења и анализа прикупљеног материјала)	<ul style="list-style-type: none"> - прати наставникова појашњења; - поставља питања; - прати захтеве задатака; - решава задатке; 	<ul style="list-style-type: none"> - проналази једноставније примере за вежбу; - подстиче и охрабрује ученика у раду и напредовању; - прати рад и напредовање ученика; - прикупља материјал за часопис; 	<ul style="list-style-type: none"> - уочава основе новинарског стваралаштва ; - развија интересовања за групни рад; - тумачи и описује краћи текст; - допуњује текст различитим облицима новинарског изражавања; - развија креативност и богати речник;
Рад на школском часопису (избор радова, лектура)	<ul style="list-style-type: none"> - поставља питања; - решава задатке; - прати инструкције наставника. - чита и представља своје радове које група коментарише и анализира; 	<ul style="list-style-type: none"> - појашњава захтеве задатака; - проналази пригодне краће текстове за рад и вежбу; - прати и подстиче рад и напредовање ученика. 	<ul style="list-style-type: none"> - развија интересовања за новинарство ; - развија интересовања за групни рад; - тумачи и описује краћи текст; - развија креативност и богати речник.